

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 156/03-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Jána Klučku a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej na neverejnom zasadnutí 12. novembra 2003 v konaní o sťažnosti E. V., bytom P., A. K., bytom K., V. Š., bytom P., M. M., bytom B., J. Š., bytom B., A. B., bytom P., a H. H., bytom B., zastúpených advokátom JUDr. J. B., K., vo veci porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu vo Vranove nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 1110/99 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 4 C 213/91) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo E. V., A. K., V. Š., M. M., J. Š., A. B. a H. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu vo Vranove nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 1110/99 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu vo Vranove nad Topľou p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 1110/99 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. E. V. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd vo Vranove nad Topľou povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. A. K. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd vo Vranove nad Topľou povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. V. Š. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd vo Vranove nad Topľou povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. M. M. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd vo Vranove nad Topľou povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

7. J. Š. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd vo Vranove nad Topľou povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

8. A. B. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd vo Vranove nad Topľou povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

9. H. H. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd vo Vranove nad Topľou povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

10. E. V. priznáva náhradu trov konania vo výške 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún), ktoré je Okresný súd vo Vranove nad Topľou p o v i n n ý zaplatiť na účet advokáta JUDr. J. B., K., do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. marca 2003 doručená sťažnosť E. V., bytom P., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) postupom Okresného súdu vo Vranove nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. sp. zn. 3 C 1110/99 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 4 C 213/91). Ide o konanie o určenie dedičstva, ktoré sa začalo podaním žaloby A. Š., otca E. V., o určenie dedičstva 12. marca 1987.

Pretože sťažnosť nespĺňala náležitosti ustanovené v § 20 a § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd vyzval E. V. na jej doplnenie.

Na základe doplnenia sťažnosti sa k sťažnosti pripojili A. K., bytom K., V. Š., bytom P. M. M., bytom B., J. Š., bytom B., A. B., bytom P. 81, a H. H., bytom B. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorí udelili splnomocnenie na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom advokátovi JUDr. J. B., K.

Sťažovatelia od ústavného súdu požadujú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľov 1. až 7. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu vo Vranove nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 213/91 a sp. zn. 3 C 1110/99 boli porušené.

2. Okresnému súdu vo Vranove nad Topľou prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 1110/99 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľom 1. až 7. priznáva primerané finančné zadosťučinenie, každému vo výške 30.000.- Sk, ktoré je okresný súd vo Vranove nad Topľou povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd vo Vranove nad Topľou je povinný nahradiť E. V. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia trovy konania vo výške 8.056.- Sk, na účet advokáta JUDr. J. B., K. (2 úkony po 3.900.- Sk a 2 x 128.- Sk paušálna náhrada hot. výdavkov), podľa Vyhl. č. MS SR č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Sťažovatelia 2. až 7. neuplatňujú náhradu trov konania. “.

Sťažovatelia sa domáhajú aj primeraného finančného zadosťučinenia z toho dôvodu, že považujú za nepochybné, že okresný súd porušil ich základné právo a nečinnosťou súdu nemôžu nadobudnúť vlastníctvo k nehnuteľnostiam a tieto nerušené užívať. Nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania, užívajú iní vlastníci, t. j. žalovaní, a taktiež je im zabraňované v prístupe k ich ďalším nehnuteľnostiam, pretože predmetná nehnuteľnosť, ktorej sa konanie týka, im slúžila na prechod k ich ďalším nehnuteľnostiam. Tým im vzniká nielen majetková, ale aj nemajetková ujma.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní nezistil dôvody na odmietnutie sťažnosti, a preto sťažnosť sťažovateľov uznesením č. k. II. ÚS 156/03-32 z 3. septembra 2003 prijal na ďalšie konanie.

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby sa vyjadril, či trvá na ústnom pojednávaní. Zároveň ústavný súd vyzval okresný súd, aby sa vyjadril k sťažnosti, k jej prijatiu a aby mu oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní.

Právny zástupca sťažovateľov o okresný súd ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na ústnom pojednávaní.

Predseda okresného súdu zaslal ústavnému súdu svoje vyjadrenie k sťažnosti, v ktorom je okrem iného uvedené:

K spisu 4 C 213/99:

„Z obsahu tohto spisu vyplýva, že ešte dňa 12. 3. 1987 podal toho času nebohý navrhovateľ A. Š. – právny predchodca terajších žalobcov proti J. S. a M. S. žalobu o určenie nehnuteľností patriacich do dedičstva. Tunajší súd rozsudkom zo dňa 26. 6. 1987 č. k. 4 C 134/87-25 zákonným sudcom JUDr. J. K. zamietol žalobu žalobcu a po podaní odvolania Krajský súd v Košiciach, ktorému bol spis predložený dňa 28. 8. 1987 rozsudkom zo dňa 24. 11. 1987 č. k. 23 Co 354/87-40 potvrdil vyššie uvedený rozsudok. Spis bol potom vyžiadaný Krajskou prokuratúrou v Košiciach dňa 2. 3. 1988, odkiaľ sa spis vrátil 18. 10. 1988 a rozsudkom Najvyššieho súdu zo dňa 20. 12. 1990 č. k. 7 Cz 36/90-44, ktorý bol tunajšiemu súdu doručený so spisom 11. 1. 1991, vyslovil, že rozhodnutiami vyššie uvedených súdov bol porušený zákon a preto tieto rozsudky boli zrušené a vec vrátená tunajšiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Po vrátení spisu tunajšiemu súdu dostal spis sp. zn. 4 C 213/91. Potom, podľa mojich zistení, keďže medzitým pôvodný žalobca zomrel, po vyriešení procesných otázok bolo vo veci v podstate plynulo konané, tunajší súd rozsudkom zo dňa 16. 3. 1993 č. k. 4 C 213/91-129 vyhovel žalobe žalobcov E. V., E. H. proti žalovaným J. S. a M. S. Po podaní odvolania a predložení spisu Krajskému súdu v Košiciach dňa 13. 9. 1994 bol spis vrátený tunajšiemu súdu dňa 18. 3. 1994 na opravu výroku rozsudku a bolo uložené aj doplnenie dokazovania ako aj pripojenie spisov tunajšieho súdu sp. zn. 4 C 134/87 a 4 C 419/85. Po vykonaní opravy uznesením zo dňa 2. 5. 1994 č. k. 4 C 213/91-151 bolo doplnené dokazovanie a spis dňa 23. 5. 1994 za účelom ďalšieho doplnenia dokazovania a po plnení pokynu Krajského súdu v Košiciach bol spis Krajskému súdu v Košiciach opätovne predložený dňa 31. 10. 1994. Uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 9. 8. 1994 č. k. 18 Co 125/93-201 bol zrušený vyššie uvedený rozsudok v spojení s opravným uznesením, vec vrátená tunajšiemu

súdu na ďalšie dokazovanie. Spis bol tunajšiemu súdu vrátený dňa 24. 11. 1994. Po ďalšom doplnení dokazovania, keďže zástupca žalobkyne E. V. nespĺnil pokyn súdu predložením potrebných dokladov napriek predchádzajúcim dvom urgenciám, bola mu uznesením tunajšieho súdu zo dňa 13. 7. 1995 č. k. 4 C 213/91-218 uložená poriadková pokuta.

Uznesením zo dňa 4. 8. 1995 č. k. 4 C 213/91-219 mu opätovne bola uložená poriadková pokuta. Ďalším uznesením zo dňa 7. 11. 1995 č. k. 4 C 213/91-252 bolo konanie pokiaľ sa týka ďalších žalobcov zastavené, pribratí do konania ďalší žalovaní s tým, že žaloba žalobcov I/ - 9/ mimo žalobcom A. Š., A. Š. a L. Š. bola vylúčená na samostatné konanie. Po podaní odvolania bol spis dňa 8. 2. 1996 predložený Krajskému súdu v Košiciach, odkiaľ sa spis vrátil tunajšiemu súdu dňa 20. 5. 1996, kde bolo vyššie uvedené rozhodnutie z časti zrušené, z časti odmietnuté odvolanie o pribratí ďalších účastníkov do konania. Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 7. 6. 1996 č. k. 4C 213/91-278 bolo konanie žalobcov A. Š., L. Š. a A. Š. proti žalovaným zastavené, súčasne bol zrušený výrok uznesenia tunajšieho súdu zo dňa 7. 6. 1998 č. k. 4 C 213/91-252 a to pokiaľ sa týka vylúčenia veci na samostatné konanie zrušený. Potom bolo opäť vo veci plynulo konané a rozsudkom zo dňa 4. 10 1996 č. k. 213/91-297 bolo opätovne žalobe žalobcov vyhovené, bolo rozhodnuté o trovách konania s tým, že vo veci bolo podané odvolanie žalovanými a súčasne podaný návrh zástupcov žalobcov na vykonanie opravy. Tunajší súd po vyžiadaní potrebného listu vlastníctva za účelom vykonania opravy a urgovaní zástupcu žalobkyne E. V., JUDr. J. G. vydal dňa 13. 5. 1997 č. k. 213/91-308 opravné uznesenie a spis predložil dňa 8. 10. 1997 Krajskému súdu v Prešove. Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 4. 12. 1997 č. k. 4 Co 335/97-328 zrušil napadnutý rozsudok v znení opravného uznesenia, vec vrátil súdu I. stupňa na ďalšie konanie, nové rozhodnutie. Spis bol tunajšiemu súdu zaslaný až dňa 11. 8. 1998. Po doručení druhostupňového rozhodnutia bolo vo veci nariadené pojednávanie na deň 16. 12. 1998 a neskôr na deň 18. 1. 1999, kde bolo konanie ohľadne žalobcov 10/11/12 zastavené, v ostatnej časti vec vylúčená na samostatné konanie. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňom 6. 4. 1999 mimo trov konania. “

K spisu 3C 1110/99:

„Na základe vyššie uvedeného uznesenia bol vytvorený nový spis, kde JUDr. M. V., ktorému vec pripadla podľa rozvrhu práce, bol uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa

29. 12. 1999 vylúčený z pojednávania tejto veci, preto bolo vydané poverenie podpredsedom Okresného súdu vo Vranove nad Topľou JUDr. J. K. a vec bola podľa § 60 ods. 3, 4 vyhl. č. 66/1992 Zb. pridelená na ďalšie konanie JUDr. R. V., ktorá potom vo veci plynulo konala a rozsudkom zo dňa 28. 2. 2001 č. k. 3 C 1110/99-45 opätovne vyhovel žalobe žalobcov. Po podaní odvolania, vyjadrení sa žalobcov bol spis dňa 19. 9. 2001 predložený Krajskému súdu v Prešove a uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 24. 5. 2002 č. k. 2 Co 543/01-78 bol vyššie uvedený rozsudok zrušený a vec dňa 24. 5. 2002 vrátená súdu I. stupňa na ďalšie konanie. Vzhľadom k tej skutočnosti, že JUDr. R. V. bolo rozhodnutím ministra spravodlivosti zo dňa 4. 4. 2001 pozastavený výkon funkcie sudcu až do skončenia trestného konania, bola vec pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. V. P., ktorá vo veci bez prieťahov konala. Naposledy bolo vo veci pojednávanie 4. 9. 2003 a uznesením zo dňa 13. 10. 2003 č. k. 3 C 1110/99 uložila žalobcom spoločne, nerozdielne zložiť zálohu vo výške 5.000,- Sk na znalecké dokazovanie.

Z vyššie uvedeného teda podľa môjho názoru vyplýva, že tvrdenia žalobcov uvádzané v sťažnosti, že na tunajšom súde sa zámerne predlžuje, úmyselne oddiaľuje záver tohto konania, sa nezakladá na pravde, nie je pravdou, aby tunajší súd jednal veľmi liknavo, pretože vec je skutkovo a právne veľmi náročná, naviac ak dochádza k úmrtiu účastníkov konania a je potom potrebné riešiť okruh účastníkov, ako aj z vyššie uvedeného vyplýva, aj v dôsledku samotného konania zástupcu žalobcov dochádza k prieťahom v tomto konaní.

K veci považujem za potrebné podotknúť, že pokiaľ sa týka prístupu k ďalším nehnuteľnostiam žalobcov, pod sp. zn. 4 C 419/85 sa viedlo na tunajšom súde konanie o trpenie prechodu, kde bolo vo veci právoplatne rozhodnuté. Taktiež pod sp. zn. 5 C 353/98 sa viedlo konanie navrhovateľov J. a M. S. proti odporcovi J. V. o zákaz zrušenia vlastníckeho práva pokiaľ sa týka parcely č. 148 zapísanej na L. V. č. 194 k. ú. Petrovce.

K sťažnostiam žalobcov zaslaných tunajšiemu súdu uvádzaných v podaní zo dňa 15. 3. 2003 doručenému Ústavnému súdu SR dňa 21. 3. 2003 podotýkam, že na sťažnosti im bola pravidelne dávaná odpoveď. K veci ďalej považujem za potrebné podotknúť, že vybavovanie tejto veci je od 24. 9. 2001 sledované Ministerstvom spravodlivosti SR pod sp. zn. 8578/99-52, ktorému sú v pravidelných dvojmesačných intervaloch zasielané správy o stave konania podpredsedom Okresného súdu vo Vranove nad Topľou JUDr. J. K.

Na základe vyššie uvedeného v závere uvádzam, že podľa môjho názoru nepovažujem sťažnosť žalobcu za opodstatnenú a netrvám na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.“

Zo súdneho spisu sp. zn. 3 C 1110/99 (pôvodne vedeného pod sp. zn. 4 C 213/91) ústavný súd zistil nasledovné:

1. Dňa 12. marca 1987 bol podaný návrh na určenie vlastníckeho práva toho času už nebohým A. Š. proti odporcom J. S. a M. S. k nehnuteľnostiam patriacim do dedičstva.

2. Dňa 5. mája 1987 sa konalo vo veci ústne pojednávanie.

3. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 4 C 134/87-25 z 26. júna 1987 tak, že žalobu zamietol.

4. Na odvolacom súde (Krajský súd Košice) sa konalo pojednávanie 19. októbra 1987 a 24. novembra 1987 bol vydaný rozsudok č. k. Co 354/87-40, ktorým sa potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa.

5. Listom z 26. februára 1988 si spis vyžiadala Krajská prokuratúra v Košiciach a následne bol 20. decembra 1990 vydaný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cz 36/90-44, ktorým sa predchádzajúce rozsudky zrušujú a vec vracia na ďalšie konanie okresnému súdu s tým, že predchádzajúcimi rozsudkami bol porušený zákon.

6. Sťažovateľka E. V. sa podaniami z 29. apríla, 18. júna a 13. augusta 1991, ako dedička po nebohom A. Š. dožadovala konania vo veci.

7. Okresný súd si listom z 30. augusta 1991 vyžiadal informácie o predmetných nehnuteľnostiach od Krajskej správy geodézie a kartografie v Košiciach.

8. Dňa 26. septembra 1991 sa uskutočnilo pojednávanie bez prítomnosti žalobcov. Okresný súd odročil pojednávanie za účelom ďalšieho dokazovania (predvolanie svedkov, listinné dôkazy).

9. Po vykonaní procesných úkonov súvisiacich so zadovážovaním dôkazov sa 7. apríla 1992 uskutočnilo pojednávanie, po vypočutí svedkov a oboznámení sa s listinnými dôkazmi okresný súd odročil pojednávanie na neurčito a ustanovil uznesením znalca za účelom pretlmočenia listinných dôkazov z maďarského jazyka.

10. Pojednávanie z 24. novembra 1992 bolo odročené za účelom predvolania tlmočníka (nedostatky v preklade).

11. Pojednávanie 10. decembra 1992 bolo opäť odročené pre neprítomnosť tlmočníka.

12. Dňa 23. decembra 1992 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie, na ktorom okresný súd uložil žalobcom do 10 dní upresniť petit.

13. Na pojednávaní 16. marca 1993 okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 4 C 213/91-129, ktorým vyhovel žalobe.

14. Žalovaní podali proti rozsudku odvolanie, spis bol predložený odvolaciemu súdu 13. septembra 1993.

15. Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 18 Co 125/93-146 zo 16. marca 1994 uložil okresnému súdu vykonať opravu výroku rozsudku a doplniť dokazovanie.

16. Spis bol vrátený odvolaciemu súdu 23. mája 1994, odkiaľ bol uznesením opäť vrátený na ďalšie dokazovanie (v spise sú záznamy o viacerých úkonoch okresného súdu). Spis bol opätovne predložený odvolaciemu súdu 31. októbra 1994.

17. Uznesením Krajského súdu v Košiciach z 9. augusta 1994 č. k. 18 Co 125/93-201 bol zrušený rozsudok okresného súdu a uložené vykonať ďalšie dokazovanie.

18. Okresný súd vyzval 29. novembra 1994 právneho zástupcu žalovaných, aby spresnil okruh žalobcov a po dvoch urgenciách mu uložil poriadkovú pokutu uznesením z 13. júla 1995 a opätovne uznesením zo 4. augusta 1995 pre nesplnenie tejto úlohy.

19. Pojednávanie z 3. októbra 1995 bolo odročené pre neprítomnosť žalobcov a ich právneho zástupcu.

20. Pojednávanie 7. novembra 1995, na ktorom okresný súd uznesením č. k. 4 C 213/91-252 konanie vo vzťahu k trom žalobcom (A. Š., L. Š., A. Š.) zastavil, vo vzťahu k žalobcom 1 až 9 vylúčil na samostatné konanie a pribral na strane žalovaných do konania ďalších 3 žalovaných.

21. Dňa 28. decembra 1995 bolo doručené okresnému súdu odvolanie žalovaných a 8. februára 1996 predložené odvolaciemu súdu.

22. Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 18 Co 66/96-275 zo 14. mája 1996 zrušil napadnuté uznesenie v časti výroku o zastavení konania o žalobe troch žalobcov a vec vrátil na ďalšie konanie (v ostatných častiach odvolanie odmietol).

23. Okresný súd uznesením zo 7. júna 1996 č. k. 4 C 213/91-278 v súlade s uznesením odvolacieho súdu zrušil svoje rozhodnutie zo 7. novembra 1995 v časti výroku vylúčenia žaloby žalobcov 1 až 9 na samostatné konanie a zrušil tiež časť uznesenia o zastavení konania o žalobe troch žalobcov.

24. Pojednávanie z 10. septembra 1996 okresný súd odročil a nariadil predviesť neprítomných žalovaných. Pojednávanie z 1. októbra 1996 bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku.

25. Dňa 4. októbra 1996 okresný súd opätovne vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 4 C 213/91-297 (žalobe sa vyhovel).

26. Odvolanie žalovaných bolo doručené okresnému súdu 27. decembra 1996. Zástupca žalovaných podal návrh na vykonanie opravy rozsudku (nesprávne uvedené údaje o predmetných nehnuteľnostiach).

27. Po vyžiadaní výpisu z listu vlastníctva (27. februára 1997) okresný súd uznesením z 3. mája 1997 opravil výrok rozsudku a predložil 8. októbra 1997 spis Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“).

28. Krajský súd uznesením zo 4. decembra 1997 č. k. 4 Co 335/97-328 zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (z úradnej pečiatky vyplýva, že spis bol doručený okresnému súdu až 11. augusta 1998).

29. Okresný súd nariadil pojednávanie vo veci na 16. december 1998 (súd zistil, že žalovaní si neprevzali zásielky, a preto pojednávanie odročil a predvolal neprítomných prostredníctvom Obecného úradu v Petrovciach pod hrozbou poriadkovej pokuty).

30. Pojednávanie z 11. januára 1999 bolo odročené za účelom vyhotovenia uznesenia.

31. Okresný súd vydal 18. januára 1999 uznesenie, ktorým bolo konanie ohľadne žalobcov 10, 11, 12 zastavené a v ostatnej časti vylúčené na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 3 C 1110/99 (právoplatnosť nadobudlo 6. apríla 1999).

31. Konajúci sudca JUDr. M. V. požiadal 8. decembra 1999 o svoje vylúčenie z konania. Krajský súd o vylúčení rozhodol 29. decembra 1999. Dňa 18. januára 2000 bola opatrením podpredsedu okresného súdu vec pridelená JUDr. R. V.

32. Po nevyhnutných procesných úkonoch bolo nariadené pojednávanie na 18. máj 2000 a následne bolo odročené za účelom vyžiadania správy z katastrálneho úradu a predvolania neprítomných žalovaných.

33. Pojednávanie z 19. júna 2000 bolo opätovne odročené (správa z katastra nepredložená, právny zástupca žalovaných 1 a 2 opätovne neprítomný).

34. Pojednávanie 10. júla 2000 bolo opätovne odročené z dôvodu, že nebola doručená správa z katastra, a bol poskytnutý čas na vyčíslenie trov konania zo strany žalovaných.

35. Pojednávanie 24. augusta 2000 bolo odročené pre neprítomnosť právneho zástupcu žalovaných, ktorý bol predvolaný pod hrozbou poriadkovej pokuty.

36. Na pojednávaní 23. októbra 2000 žalobkyňa 1 požiadala odročiť pojednávanie pre hospitalizáciu právneho zástupcu žalovaných 2 až 9.

37. Pojednávanie z 21. decembra 2000, na ktorom okresný súd zistil, že právny zástupca žalobcov zomrel, bolo odročené.

38. Pojednávanie 15. februára 2001 pre neprítomnosť žalovaných 1 a 2 a ich právneho zástupcu bolo odročené s tým, že súd si vyžiada písomné stanovisko od neprítomných k žalobe a trovám konania.

39. Okresný súd vydal rozsudok č. k. 3 C 1110/99 z 28. februára 2001.

40. Dňa 18. mája 2001 bolo doručené odvolanie žalovaných a po vyžiadaní vyjadrení účastníkov konania bol spis zaslaný krajskému súdu 19. septembra 2001.

41. Krajský súd uznesením č. k. 2 Co 543/01-78 zo 7. mája 2002 zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie (doručené 24. mája 2002).

42. Vzhľadom na skutočnosť, že proti konajúcej sudkyni sa začalo trestné konanie, bola vec pridelená JUDr. V. P.

43. JUDr. V. P. vykonala viacero nevyhnutých procesných úkonov (vyžiadanie dôkazov od právneho zástupcu žalobcov zo 16. júla 2002, po urgencii z 23. septembra 2002 boli zaslané až 24. októbra 2002).

44. Pojednávanie bolo nariadené na 12. november 2002, ale právny zástupca žalovaných ho navrhol odročiť pre úmrtie žalovanej 5, v spise sú tiež ospravedlnenia ďalších účastníkov konania.

45. Okresný súd zisťoval, kto je právnym nástupcom zomrelej M. G., prípisom z 11. novembra 2002 adresovaný Okresnému súdu v Jeseníku v Českej republike (opätovne 2. januára 2003 – odpoveď zo 17. januára, dedičské konanie neukončené) a obdobne vo vzťahu k právnemu nástupcovi po zomrelej Z. B. prípisom Okresnému súdu v Prešove. Na Obecnom úrade v Petrovciach okresný súd zistil, že zomrel aj ďalší účastník konania J. B. (jeho právny nástupca oznámil listom z 18. júna 2003, že nechce do konania vstúpiť).

46. Okresný súd vyzval právneho nástupcu M. G. oznámiť, či chce vstúpiť do konania listom z 11. marca 2003 (odpoveď z 28. apríla 2003, že sa dedičstva vzdáva).

47. Opatrením z 10. júla 2003 nariadila sudkyňa pojednávanie na 4. september 2003.

48. Posledné pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 4. septembra 2003.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

V konaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru ústavný súd zohľadňuje svoju stabilnú judikatúru, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (II. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu právnej istoty dochádza až „právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa právneho názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať len také, ktoré smeruje bez zbytočných prietáhov k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým k porušeniu základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú: 1) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správanie účastníka súdneho konania a 3) postup súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednáwanej veci.

S použitím uvedených kritérií ústavný súd preskúmal aj doterajší priebeh namietaného konania pred okresným súdom a dospel k týmto záverom:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd sa stotožnil s názorom obsiahnutým vo vyjadrení okresného súdu, že najmä z faktického hľadiska ide o zložitú vec. Na zložitost' veci vplýva skutočnosť, že v konaní vystupuje veľký počet žalobcov i žalovaných, pričom okruh účastníkov konania sa v doterajšom priebehu konania v dôsledku úmrtia niektorých pôvodných účastníkov konania viackrát menil, z čoho vyplynula potreba zisťovať okruh oprávnených dedičov a ustáliť okruh účastníkov konania. K tomu bolo potrebné zo strany okresného súdu vykonať viacero procesných úkonov, ktoré objektívne vplývali na celkovú dĺžku namietaného konania. Čo sa týka sťažovateľov, títo sa stali účastníkmi namietaného konania po zomrelom A. Š. (24. mája 1989).

2. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že na doterajšej dĺžke namietaného konania sa čiastočne podieľali aj sťažovatelia, keď nie vždy včas reagovali na výzvy okresného súdu súvisiace s doplnením podkladov potrebných pre ďalší priebeh konania. V tejto súvislosti okresný súd dvakrát uložil právnomu zástupcovi žalobcov poriadkovú pokutu. Ústavný súd tiež zistil, že viackrát sa žalobcovia nezúčastnili pojednávanií, a preto bolo potrebné pojednávanie odročiť.

Aj keď ústavný súd ustálil čiastočný podiel sťažovateľov na celkovej dĺžke namietaného konania, poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého *„Priet'ahy v konaní, ktoré možno pripísať správaniu účastníka konania, nevylučujú zodpovednosť štátu za to, že*

o právach účastníka konania sa rozhoduje dlhšie, než je primerané povahe veci, ak ide o zbytočný prieťah zapríčinený nečinnosťou súdu (II. ÚS 26/95, II. ÚS 22/96)“. K tomuto právnomu názoru ústavný súd dodáva, že to platí aj vtedy, ak ide o neefektívnu činnosť súdu neodstraňujúcu plynulo právne i faktické prekážky smerujúce k čo najskoršiemu ukončeniu veci právoplatným rozhodnutím.

3. V rámci posledného kritéria hodnotil ústavný súd postup okresného súdu v namietanom konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 1110/99 (pôvodne pod sp. zn. 4 C 213/91). Pri posudzovaní postupu súdu sa ústavný súd riadil svojou konštantnou judikatúrou, podľa ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou príslušného súdu, ale aj takým jeho konaním, ktoré nevedie k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníka konania vo veci, s ktorou sa obrátil na súd, resp. jeho neefektívnou činnosťou (mutatis mutandis II. ÚS 33/99, II. ÚS 64/99, II. ÚS 9/01, II. 3/00).

Ústavný súd zistil, že v namietanom konaní okresný súd vykonal množstvo procesných úkonov nevyhnutých pre zisťovanie skutkového stavu, pričom v konaní sa doposiaľ uskutočnilo celkom 19 pojednávaní. Okresný súd v doterajšom priebehu konania celkom štyrikrát vo veci samej rozhodol rozsudkom. Jeden z týchto rozsudkov bol zrušený rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, jeden bol zrušený rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach a posledné dva rozsudky boli zrušené rozhodnutím krajského súdu. Navyiac, Krajský súd v Košiciach zrušil jedno uznesenie okresného súdu dotýkajúce sa procesných otázok (ustálenie okruhu účastníkov). Z obsahu zrušujúcich rozhodnutí odvolacích súdov ústavný súd zistil, že dôvody pre zrušenie rozhodnutí okresného súdu sa opakovali (potreba doplniť dokazovanie a upresniť okruh účastníkov konania).

Pri celkovom hodnotení postupu okresného súdu ústavný súd hodnotil činnosť okresného súdu ako neefektívnu a nevedúcu k právoplatnému rozhodnutiu vo veci v čase primeranom faktickej a právnej zložitosti veci, a to najmä z toho dôvodu, že sa okresný súd dôsledne neriadil právnym názorom vyjadreným v rozhodnutiach odvolacích súdov týkajúcich sa doplnenia dokazovania a ustálenia okruhu účastníkov konania, a tým spôsobil, že odvolacie súdy opakovane zrušili jeho rozhodnutia, čo malo a má podstatný vplyv na

celkovú dĺžku namietaného konania. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil (II. ÚS 167/02), že doba, ktorá je potrebná na rozhodnutie vo veci samej po opakovanom zrušení prvostupňového rozhodnutia odvolacím súdom, nemôže ísť na vrub účastníkov konania. V súlade s týmto ústavný súd vyhodnotil činnosť okresného súdu ako neefektívnu a uzavrel, že neefektívnou činnosťou okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

1. Ústavný súd v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a v súlade s návrhom sťažovateľov v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 3 C 1110/99 konal bez zbytočných prietáhov.

2. Keďže ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 1110/99 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v namietanom konaní konal bez zbytočných prietáhov, je toho názoru, že porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci. V dôsledku toho považoval za potrebné rozhodnúť aj o náhrade

nemajetkovej ujmy, ktorá sťažovateľom vznikla, a to priznaním primeraného finančného zadost'učinenia.

Sťažovatelia žiadali vo svojej sťažnosti, aby každému z nich ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie vo výške 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún). Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie však aj prípadná náhrada škody.

Vzhľadom na to, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 1110/99 spôsobil zbytočné priesťahy v konaní, a tým porušenie základného práva sťažovateľov, a berúc do úvahy, že sťažovatelia sa na celkovej dĺžke konania svojím správaním čiastočne podieľali, ako aj ďalšie konkrétne okolnosti prípadu, najmä faktickú a právnu zložitosť veci, ktorá je predmetom konania, ústavný súd považoval priznanie sumy 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún) každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľky E. V., ktoré jej vznikli v súvislosti so zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. B. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (vypočítanou zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2002 vo výške 12 811 Sk, t. j. 4 270 Sk za jeden úkon a 130 Sk režijný paušál, pretože išlo o úkony urobené v roku 2003).

Ostatní sťažovatelia o náhradu trov konania nežiadali.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2003